

KSK *na miejscu!*
REGIONALNA BIBLIOTEKA
WOJEWÓDZKA W BIALYMSTOKU
102036

Tablice wykonane w litografii Bogdańskiego, Trennera i S-ki w Sosnowcu.

BOTANIKA NA PRZECHADZCE

16 TABLIC KOLOROWYCH
208 RYSUNKÓW ROŚLIN
Z TEKSTEM OBJASNIAJĄCYM

UŁOŻYŁA
MARJA ARCT-GOLCZEWSKA

CZEŚĆ II

WYDANIE II

WYDAWNICTWO M. ARCTA W WARSZAWIE

Biblioteka Pedagogiczna CEN w Białymstoku
nr inw.: KG - 102036

BC KSK / 102036

BOTANIKA NA PRZECHADZCE

16 TABLIC KOLOROWYCH
208 RYSUNKÓW ROŚLIN
Z TEKSTEM OBJASNIAJĄCYM

UŁOŻYŁA

MARJA ARCT-GOLCZEWSKA

CZEŚĆ II

WYDANIE II

WYDAWNICTWO M. ARCTA W WARSZAWIE

BOTANIKA

NA PRZECZADZIE

57/58 (075)

MARKA KOT-RODZEWSKA

WYDANE II

DRUKARNIA M. ARCTA
WARSZAWA, NOWY - ŚWIAT 41.

ZIOŁA.

Dwuliścienne.

TABLICA I.

1. **Nawłóć pospolita** (*Solidago Virga aurea*). L. jajowate, górne lancetowate, pilkowane. Kw. żółte, rurkowane a zewnętrzne (5—7) języczkowate, w koszyczkach zebranych w grona wierzchołkowe. Lipiec—października. Suche lasy, wzgórze.
2. **Przymiotno ostre** (*Erigeron acre*). L. wązkie. Kw. zewnętrzne języczkowate, fioletowe, o pokrywach włosistych; koszyczki na długich szypułkach rozgałęzionych w baldachogrony. Czerwiec—sierpnia. Wzgórze, przydroża piaszczyste.
3. **Bylica pospolita** (*Artemisia vulgaris*). L. pierzasto-dzielne, pod spodem kosmate. Koszyczki kwiatowe drobne w gronach. Kw. rurkowane, czerwone. Czerwiec—sierpnia. Zarośla, przydroża.
4. **Pęsznik pospolity** (*Pulicaria vulgaris*). Pędy szarowłoste. L. podługne, siedzące, obejmujące łodygę. Kw. rurkowane i języczkowate, żółte, w koszyczkach półkulistych. Lipiec, sierpień. Przydroża wilgotne, brzegi rowów i stawów.
5. **Starzec krzyżownik** (*Senecio vulgaris*). Ł. rozgałęziona. L. pierzaste, skrętoległe. Kr. jasno-żółta. Kw. rurkowane. Kwitnie prawie cały rok. Pola, przydroża, przychacia.
6. **Jastrzębiec baldaszkowaty** (*Hieracium umbellatum*). Ł. ulistniona. L. linijne, zmniejszają się ku wierzchołkowi. Szypułki kwiatowe zebrane w baldachy. Kw. żółte, języczkowate. Lipiec—listopada. Łąki, rowy, brzeg lasu.

Złożone.
(Compositae)
Kwiaty liczne w koszyczkach. K. puchowaty, Kr. rurkowata, lejkowata lub języczkowata; Pr. (5), S. 1. Owoc niełupka zwykle opatrzona wieńcem puchowym.

Znaczenie skrótów: Ł—łodyga; L—liście; Kw—kwiaty; K—kielich; Kr—korona; Pr—pręciki; S—słupek; Sz—szyjka słupka; Zn—znamiona; Ow—owoc; ()—oznacza zrostłe płatki; w nawiasie ilość zrosniętych części; S ()—oznacza słupek wielokomorowy. *Jednopienne*—rośliny, na których są oddzielnie kwiaty same słupkowe i oddzielnie same pręcikowe. *Dwupienne*—rośliny, w których kwiaty rozdzielne (same słupkowe, same pręcikowe) znajdują się na oddzielnych osobnikach. Miesiące podane są jako czas kwitnienia.

7. **Goryczel jastrzębowaty** (*Picris hieracioides*). Cała roślina kosmata. L. lancetowate, ząbkowane. Kw. jęczyczkowe, żółte, w baldachogronach; koszyczki o pokrywach odstających. Czerwiec—wrzesień. Rowy, przydroża, zarośla.

8. **Kozibród łąkowy** (*Trapopogon pratensis*). L. całe, linijne, zwężające się ku wierzchołkowi. Okrywa jednoszeregową, równą. Kw. wszystkie jęczyczkowe, prawie równe okrywie, żółte. Puch pierzasty. Maj—lipca. Łąki, trawniki, miedze.

9. **Wężymord hiszpański** (*Scorzonera hispanica*). L. linijne. Kw. wszystkie jęczyczkowe, żółte. Okrywa dachówkowata, naga, krótsza niż kwiaty. Puch pierzasty. Maj—czerwiec. Łąki, krzaki wilgotne. Uprawiana jako jarzyna.

10. **Sierpik barwierski** (*Serratula tinctoria*). L. skrzytoległe, piłkowane. Główki ułożone w baldaszek. Kw. wszystkie rurkowate, purpurowe. Okrywa dachówkowata. L. okrywy nie zadzierzyste. Lipiec—sierpnia. Łąki, rowy, zarośla.

11. **Prosienicznik korzeniasty** (*Hypochaeris radicata*). L. przyziemne, podługne, nieregularnie ząbkowane. Szypułki kwiatowe rozgałęzione, zakończone pojedynczym koszyczkiem. Kw. żółte, jęczyczkowe. Lipiec, sierpień. Łąki, miedze.

12. **Dziwiecisz przyziemny** (*Carlina acaulis*). L. przyziemne tworzą różyczkę, pierzasto sieczne, uwłosione koleczasto. Ł. bardzo krótka, zakończona jednym dużym koszyczkiem kwiatów ze srebrzystymi listkami okrywy, rozkładającymi się w słońcu promienisto. Kw. rurkowate, żółte. Lipiec—października. Górzyste okolice, pagórki słoneczne, na gruntach wapiennych.

TABLICA II.

1. **Popłoch** (*Onoperdon Acanthium*). Ł. kutnerowata. L. szerokie, zatokowo wycinane, koleczaste, schodzą po lodydze, tworząc skrzydłaste rozszerzenia. Koszyczki kwiatowe duże. Kw. czerwone, rurkowate. Czerwiec—sierpnia. Przydroża, płoty, rumowiska.

Złożone
(Compositae).

Złożone
(Compositae).

2. **Oset polny** (*Carduus arvensis*). L. podługne, koleczasto owłosione, siedzące. Koszyczki kwiatowe liczne w luźnych gronach. Kw. fioletowe, rurkowate. Lipiec, sierpień. Na ugorach i wśród zboża.

3. **Chaber świerzbica** (*Centaurea scabiosa*). L. pierzasto-sieczne, szarawe. Koszyczki duże. Kw. różowe, rurkowate. Kr. o ząbkach postrzępionych. Czerwiec—wrzesień. Wzgórza, zarośla.

4. **Ukwap dwupienny** cz. **Szarota dwupienna** (*Gnaphalium (Antennaria) dioicum*). Ł. płózca. L. dolne łopatkowate w różyczce, lodygowe linijne, siedzące, szare, kutnerowate. Koszyczki drobne, skupione na wierzchołku. Kw. różowe lub białe. Dwupiennie. Maj, czerwiec. Wzgórza, lasy iglaste, polany leśne.

5. **Uczep trójdzielny** (*Bidens tripartita*). L. 3—5 dzielne, piłkowane, ciemno-zielone. Ł. rozgałęzione. Kw. w główkach, same rurkowate, żółte. Ow. zadzierzyste. Lipiec—października. Wilgotne rowy, mokradła.

6. **Łopian większy** cz. **Głowacz** (*Arctium (Lappa) major*). L. całe, duże, okrągławe, pod spodem szare. Pokrywa koszyczka zadzierzysta. Kw. purpurowe, rurkowate. Czerwiec—sierpnia. Drogi, zarośla, nieuprawne grunta.

7. **Sadziec konopiasty** zw. **Upatrkim** (*Eupatorium cannabinum*). L. ząbkowane 3—5 dzielne. Koszyczki skupione w baldachy. Kw. różowe, rurkowate. Czerwiec—jesieni. Wilgotne zarośla, brzegi rzek, rowy.

8. **Oset właściwy** (*Carduus oleraceus*). L. sercowate, obejmujące lodygę, koleczaste, dolne—sieczne, górne—całe, ząbkowane. Koszyczki kwiatowe skupione, otoczone zielonawymi kwiatkami. Kw. rurkowate, żółtawo-białe. Czerwiec—sierpnia. Wilgotne łąki, rowy.

9. **Kocanki żółte**—**Sucholustki** (*Helichrysum arenarium*). L. kutnerowate, linijne, siedzące. Koszyczki drobne w baldachogronach. Kw. żółte, rurkowate, trwałe. Przykwiatki pokrywy żółte, łuskowate. Lipiec—jesieni. Piaszczyste grunta, suche lasy.

Złożone
(Compositae).

10. **Krwawnik kichawiec** (*Achillea Ptarmica*). L. całe, linijne, u dołu nieco, u góry silniej piłkowane, nagie. Koszyczki niewielkie, skupione na wierzchołku w baldachogrona. Kw. zewnętrzne (5—10) języczkowane, okrągławe, białe, kw. środkowe rurkowane, żółte. Okrywa dachówkowata. Czerwiec—jesieni. Lasy, mokre łąki.

11. **Szarota** zw. **Kociemi łapkami** (*Gnaphalium Leontopodium*). L. linijne, kutnerowate, szare. Przykwiatki pokrywy białe, wełniste, rozłożone promienisto tak, że koszyczki wyglądają jak gwiazdki. Kw. żółtawo-różowe. Czerwiec—wrzesnia. Wysokie góry (Tatry), skały wapienne.

12. **Przenęt purpurowy** (*Prenanthes purpurea*). L. obejmujące łodygę, podłużne, karbowane. Koszyczki szczupłe w wiechach. Kw. różowe, języczkowane. Czerwiec — sierpnia. Cieniste lasy górskie.

13. **Oset lancetowaty** (*Cirsium lanceolatum*). L. zbiegające, pod spodem pajęczynowate z wierzchu koleczasto owłosione, pierzasto dzielne lub sieczne, zakończone lancetowato i koleczasto. Koszyczki jajowate pojedynczo. Kw. rurkowane, purpurowe. Czerwiec—wrzesnia. Przechacia, drogi.

Złożone
(Compositae).

TABLICA III.

1. **Szczec leśna** (*Dipsacus silvestris*). Ł. i L. kolące. L. siedzące, wąskie, piłkowane. Kw. różowe w dużych główkach o licznych przykwiatkach kolących. Czerwiec — sierpnia. Miejsca nieuprawne, przydroża, pastwiska, brzegi lasów. *Szczeciowate* (Dipsacaceae). Kielich, kieliszek. Kr. rurkowata, pięciowrębna. Pr. 4, S. 1. Owoc nielupka.

2. **Dzwonki okrągłolistne** (*Campanula rotundifolia*). L. dolne sercowate lub nerkowate, ogonkowe, górne — siedzące linijne. Kw. na długich szypułkach, niebieskie. Czerwiec—jesieni. Zarośla, polany leśne, suche lasy.

3. **Dzwonki kolnikowe** — **Rapunkut** (*Campanula rapunculoides*). L. owalne, szorstkie. Kw. fioletowe w gronach jednostronnych. Lipiec, sierpień. Wzgórze, zarośla.

Dzwonko-
wate
(Campanula-
ceae).

4. **Dzwonki skupione** (*Campanula glomerata*). L. podłużne, dolne ogonkowe. Kw. fioletowe, skupione w baldaszki. Czerwiec — sierpnia. Zarośla, pagórki.

5. **Zerwa główkowa** (*Phyteuma orbiculare*). L. ząbkowane, dolne długoogonkowe, jajowate, górne—siedzące, lancetowate. Kw. drobne w okrągłych główkach, niebieskie, czasem białe. Maj, czerwiec. Łąki, wąwozy, górskie okolice.

6. **Jasieniec dwuletni** cz. **Jasionek** (*Jasione montana*). L. wąskie, bezogonkowe. Kw. drobne, niebieskie, w główce. Czerwiec—wrzesnia. Słoneczne wzgórze, brzegi lasów.

7. **Goryczka żółta** (*Gentiana lutea*). L. eliptyczne, okółkowe. Kw. skupione okółkowo w kątach górnych liści i u wierzchołka pędu, żółte, 5 — 6 wrębne; wręby głębokie, lancetowate. Lipiec—sierpnia. Okolice górskie.

8. **Goryczka bezłodygowa** (*Gentiana acaulis*). L. lancetowate lub eliptyczne, zaostrzone, dolne w różyczkę. Pęd bardzo krótki o jednym dużym kwiecie. Kw. niebieskie o 5 brzegach. Kr. lejkowata. Maj—sierpnia. Łąki górskie, zbocza gór.

9. **Goryczka trojęściowa** zw. **Liścieńcem** (*Gentiana asclepiadea*). L. jajowato-lancetowate, przeciwległe. Kw. liczne, przeciwległe, ciemno-niebieskie. Sierpień — listopada. Zarośla i lasy okolic górskich.

10. **Goryczka wiosenna** (*Gentiana verna*). Pęd pojedynczy kilkocentymetrowy o 1 kwiecie. L. eliptyczne; dolne w różyczkę. Kw. niebieskie o 5 brzegach płasko rozłożonych. Maj, czerwiec. Wilgotne łąki okolic górskich.

11. **Przytulja lepczyca pnąca** (*Galium aparine*). L. 6 — 8 w okółku, szorstko-włosiste. Kw. w wiechach drobne, zielonawobiałe. Ow. z haczykowatymi włoskami. Lipiec—wrzesnia. Pola, zarośla, lasy, płoty. *Marzanowate* (Rubiaceae). Kr. (4), Pr. 4, S. (2). Ow. zwykle 2 rozłupki. L. z przylistkami w okółkach.

12. **Bluszczyk ziemny** cz. **Kurdybanek** (*Glechoma hederacea*). Ł. płożąca. L. nerkowate, karbowane. Kw. niebieskie w kątach liści. Kwiecień—sierpnia. Lasy, zarośla, łąki.

Dzwonko-
wate
(Campanula-
ceae).
K. (5), Kr. (5),
Pr. 5, S. 1,
Zn. 3. Ow. to-
rebka.

Goryczko-
wate
(Gentiana-
ceae) K. (4—5),
Kr. (5), Pr. 4,
S. 1, Ow. to-
rebka.

Wargowe.
(p. tabl. IV).

13. **Szałwia łąkowa** (*Salvia pratensis*). Ł. kwiatonośna lekko uwłosiona. L. trójkątne, karbowane, pod spodem szorstko-włosiste. Kw. fioletowe. Pr. 2. Czerwiec, lipiec. Suche łąki i wzgórza.

14. **Głowienka pospolita** (*Brunella vulgaris*). Ł. pokładająca. L. jajowate, karbowane. Kw. fioletowe w podłużnej główce. Czerwiec — wrzesień. Łąki, brzegi lasów.

Wargowe.
(p. niżej).

TABLICA IV.

1. **Dąbrowka rozłogowa** zw. **Ożanka** (*Ajuga reptans*). Ł. włosista z rozłogami. L. jajowate, karbowane. Kw. niebieskie w kątach liści na wierzchołkach pędów. Maj, czerwiec. Łąki, lasy liściaste.

2. **Poziewnik różnokolorowy** (*Galeopsis versicolor*). L. jajowate, zastrzone. Kw. żółte z fioletowym środkowym płatkem dolnej wargi. Lipiec, sierpień. Pola, wilgotne lasy, rowy.

3. **Mięta pieprzowa** (*Mentha piperita*). L. podłużne, ząbkowane. Kw. drobne o koronie promienistej, różowo-fioletowe, zebrane w podłużne gęste kłosa. Zdziczała w rowach, nad stawami.

4. **Mięta wodna** (*Mentha aquatica*). L. jajowate. Kw. różowawe w okółkach i na wierzchołku pędów w główkach. Lipiec — wrzesień. Rowy, mokradła nad stawami.

5. **Gajowiec żółty** cz. **Ziejec** (*Galeobdolon luteum*). Ł. z rozłogami. L. jajowate. Kw. żółte po 6 w okółkach. Maj, czerwiec. Lasy, zarośla.

6. **Miodownik melisowaty** (**płaszczycznik**) (*Melittis melissophyllum*). L. o krótkich ogonkach, sercowato-jajowate, tępo pilkowane. Kw. pojedyncze lub po 2, 3 w kątach liści, duże purpurowe. Kr. o długiej rurce, wargą dolną trójdzielna. Maj — lipiec. Lasy liściaste i łąki.

7. **Melisa** cz. **Rojownik lekarski** (*Melissa officinalis*). L. skórzaste, jajowate, dolne prawie sercowate, brzegi ząbkowane. Kw. drobne po 6—12 w okółkach, mieszczących się w kątach liści. Kr. biała dwuwargowa. Lipiec — sierpień. Przydroża.

Wargowe.
(Labiatae)
K. (4), Kr. (4)
dzuwargowa.
Pr. 4 dwusilne,
S. (1). Ow. rozłupki (1—4).
L. przeciwległe, Ł. czterokańciasta.

8. **Czyściec niemiecki** (*Stachys germanicus*). Ł. prosta, welnista. L. dolne sercowato-jajowate, o brzegach karbowanych, miętko uwłosione; górne siedzące, lancetowate. Kw. jasno-purpurowe drobne w gęstych okółkach. Lipiec — wrzesień. Miejsca kamieniste, przydroża.

9. **Bukwica lekarska** (*Betonica officinalis*). L. podłużne, w nasadzie sercowate, jajowate. Kw. purpurowe, drobne, w gęstych okółkach. Lipiec, sierpień. Łąki, zarośla.

10. **Lawenda lekarska** (*Lavandula officinalis*). L. linijne o brzegach zawiniętych. Kw. błękitne w okółkach i na wierzchołkach pędu. Kr. dwuwargowa, wargą górną dwudzielna, dolna trójdzielna. Lipiec — wrzesień. Kamieniste pagórki, hodowana w ogrodach.

11. **Tarczycza pospolita** (*Scutellaria galericulata*). L. podłużne. Kw. pojedyncze w kątach liści, niebiesko-fioletowe, rurka korony zgięta. Lipiec — wrzesień. Wilgotne zarośla, miedze, przydroża.

12. **Lwi ogon Serdecznik** (*Leonurus cardiaca*). L. 3—5 kłapowe. Kw. różowe w okółkach. Lipiec, sierpień. Ploty, przydroża.

13. **Łuskiewnik zwyczajny** (*Lathraea squamaria*). Kłacze białe pokryte łuskami. L. brak; zamiast nich łuski naprzeciwległe. Kw. cielisto-czerwone w gronach jednostronnych. Marzec — czerwiec. W lasach wilgotnych pasorzytuje na korzeniach, zwłaszcza leszczyny. *Zarazowate* (*Orobanchaceae*). Kr. dwuwargowa. Pr. 4 dwusilne. Sl. 1.

Wargowe.
(Labiatae).

TABLICA V.

1. **Żywokost lekarski** cz. **Koszywał** (*Symphytum officinale*). L. duże, zbiegające po lodydze. Kw. różowe, fioletowe lub białe, rurkowate. Maj — lipiec. Łąki, rowy, miedze.

2. **Miodunka czerwieniec** (*Anchusa officinalis*). L. lancetowate. Kw. czerwone lub fioletowe. Maj — wrzesień. Łąki, wzgórza, przydroża.

3. **Ogórecznik pospolity** (*Borrago officinalis*). L. jajowate. Kw. promieniste, jasno-niebieskie, czasem białe. Czerwiec, lipiec. Ogrody, łąki, miedze.

Szorstko-
listne.
Borraginaceae
K. (5), Kr. (5),
Pr. 5, S. 1 (4).
Ow. 4 rozłupki.
Cała roślina
i liście szorst-
kie.

4. **Żmijowiec pospolity** (*Echium vulgare*). L. owalne. Kw. w pęczkach różowe, potem niebieskie, nieregularnie lejkowate, z wysuniętymi czerwonymi pręcikami. Czerwiec—sierpnia. Pola, łąki, miedze, pagórki piaszczyste.

5. **Ostrzeń purpurowy** cz. **Psi język** (*Cynoglossum officinale*). L. eliptyczne. Kw. purpurowe, promieniste. Ow. zadzierzyste. Maj, czerwiec. Wzgórza, przydroża.

6. **Przetacznik Tourneforta** (*Veronica Tournefortii*). Ł. uwłosiona. L. jajowate, głęboko piłkowane-karbowane. Szypułki kwiatowe długie. Kr. błękitna, kółkowa, 4-płatkowa, płatki spiczaste. Kwiecień—maja i sierpień—jesieni. Łąki, przydroża.

7. **Trędownik węzłowaty** (*Scrophularia nodosa*). Ł. czterokańciasta. L. zaostrome, nierówno ząbkowane, kutnerowate. Kw. o koronie poczwarowatej, brudno oliwkowo-czerwonej. Maj—sierpnia. Lasy wilgotne, zarosła, rowy.

8. **Lnica pospolita** zw. **Lnem Matki Bożej** (*Linaria vulgaris*). L. linijne. Kw. żółte, zebrane w grona wierzchołkowe. Kr. paszczekowata z dużymi ostrogami. Czerwiec—jesieni. Miedze, drogi, pola.

9. **Konitrud lekarski** (*Gratiola officinalis*). L. lancetowate, siedzące. Kw. białe, pojedyncze. Czerwiec—sierpnia. Łąki błotniste, rowy.

10. **Przetacznik lekarski** (*Veronica officinalis*). Ł. płózająca. L. owalne, kutnerowate. Kw. w kłoskach. Kr. niebieska, opadająca, promienista. Pr. 2. Lipiec, sierpień. Lasy.

11. **Gnidosz bagienny** (*Pedicularis palustris*). L. pierzasto-sieczne. Kw. w kątach liści. Kr. różowa, wargowa. Pr. 4. Maj, czerwiec. Mokre łąki.

12. **Jemiola** (*Viscum album*). Ł. rozgałęziona widlasto. Kw. żółte w kątach liści. Ow. jagody białe. Pasorzytuje na gałęziach drzew, w które zapuszcza ssawki, zastępujące korzenie. **Gązewnikowate** (*Loranthaceae*), K. O lub szczątkowy. Kr. 4—8, Pr. 4—8, S. 1. Ow. jagoda jednonasienna.

Szorstkolistne.
Borraginaceae

Trędownikowate.
(*Scrophulariaceae*).
K. (4—5),
Kr. (4—5),
nieforemna.
Pr. 2—5,
S. (2)
Ow. torebka.

TABLICA VI.

1. **Siódmaczak europejski** (*Trientalis europaea*). Ł. pojedyncza. L. na wierzchołku prawie w okółku. Kw. białe. (K. 7, Kr. 7, Pr. 7). Czerwiec, lipiec. Lasy.

2. **Kurzyśląd polny** zw. **Kurzyślępem** (*Anagallis arvensis*). Ł. pokładająca się, czterokańciasta. L. przeciwległe. Kw. ceglasto-czerwone. Maj—wrzesień. Pola, miedze, płoty.

3. **Jaślinek górski** (*Soldanella alpina*). L. nerkowate, całobrzegie na długich ogonkach. Kw. fioletowe, dzwonkowate. Czerwiec, lipiec. Lasy i łąki górskie.

4. **Tojeść okrągłolistna** — **Pieniążek** (*Lysimachia Nummularia*). Ł. płózająca. L. przeciwległe, okrągławe. Kw. żółte w kątach liści. Maj—lipca. Lasy, łąki mokre, wąwozy.

5. **Tłustosz pospolity** (*Pinguicula vulgaris*). L. przyziemne w różyczkę, podługne lub eliptyczne, mięsiste, górna powierzchnia lepka, pokryta śluzowatą wydzieliną. Kw. pojedyncze na długich szypułkach. Kr. dwuwargowa z ostrogą, fioletowa. Roślina owaodożerna. Maj—czerwiec. Torfiaste, błotniste łąki. **Pływaczowate** (*Utriculariaceae*). K. (4—5), Kr. (4—5) dwuwargowa z ostróżką. Pr. 2, S. 1, owoc torebka.

6. **Powój rolowy** (*Convolvulus arvensis*). Ł. pnąca. L. strzałkowate. Kw. białe lub różowe. Czerwiec—października. Pola, runowiska, przydroża.

7. **Kianianka pospolita** cz. **Wyłup** (*Cuscuta europaea*). Ł. wijąca, gałęzista, bezlistna. Kw. drobne różowawe w pęczkach. Pasorzytuje na koniczynie, konopiach i chmielu. Czerwiec—sierpnia.

8. **Gruszczyca okrągłolistna** (*Pirola rotundifolia*). L. okrągławe, blyszczące, trwałe. Kw. białe w gronie. Czerwiec, lipiec. Lasy cieniste. **Gruszczykowate** (*Pirolaceae*). K. 4—5, Kr. 4—5, Pr. 8—10, S. 1 (5). Ow. Jagoda.

9. **Bagno** (*Ledum palustre*). Krzew o silnej woni. L. linijne, podwinięte, pod spodem ceglasto-kutnerowate. Kw. białe. Maj—lipca. Bagniska w lasach iglastych.

Pierwiosnkowate.
(*Primulaceae*).
K. (4—7),
Kr. (4—7),
Pr. 4—7,
S. 1. Ow. torebka.

Powojowate.
(*Convolvulaceae*).
K. (5), Kr. (5),
Pr. 5, S. (2).
Ow. torebka.

Wrzosowate.
(*Ericaceae*).

10. **Modrzewnica** (*Andromeda polifolia*). Krzew. L. lancetowate, skórzaste, podwinięte, pod spodem niebieskawe. Kw. białe albo różowe. Maj, lipiec—października. Torfowiska, zarośla iglaste.

11. **Mącznica** (*Arctostaphylos Uva ursi*). Krzew. L. trwałe, skórzaste, jajowate Kw. różowe w gro-nach. Jagody czerwone. Maj. Lasy iglaste.

12. **Żórawina** (*Vaccinium Oxycoccus*). Ł. pelzająca, cienka. L. jajowate, pod spodem szare. Kw. czerwone, na długich szypułkach zwieszzone. Jagody (a) czerwone. Czerwiec — sierpnia. Torfowiska, mokradła w lasach. **Borówkowate** (*Vacciniaceae*). K. (4—5), Kr. (4—5), Pr. 8—10, S. 1 (5). Ow. jagoda. Krzewy.

13. **Przestęp czerwony** (*Bryonia dioica*). Ł. czepna za pomo-cą wąsów, szorstka. L. 5-cio-dzielne, szorstkie. Kw. białe, dwu-pienne. Czerwiec, lipiec. Zdziaczały, w zaroślach, ogrodach. **Dy-niowate** (*Cucurbitaceae*). K. (5), Kr. (5), Pr. 1—3, S. 1.

TABLICA VII.

1. **Szczwół plamisty** *cz. Pietrasznik* (*Conium maculatum*). Ł. w plamach. L. potrójnie pierzasto sieczne o listkach lancetowatych, pokrywa pod baldachem szczupła. Kw. (a) białe. Ow. (b) gładkie. Czerwiec — wrzesnia. Płoty, przydroża, ogrody. Trujący.

2. **Pietruszka siewna** (*Petroselinum sativum*). L. potrójnie pierzasto-sieczne o listkach jajowa-tych. Pokrywa i pokrywka. Kw. (b) zielonawo-żółte. Czerwiec, lipiec. Uprawna.

3. **Blekot** *cz. Szaleń ogrodowy* (*Aethusa Cyna-pium*). L. błyszczące, 2—3-krotnie pierzasto-siecz-ne. Pokrywki długie. Kw. białe. Czerwiec—paź-dziernika. Pola, ogrody. Trujący.

4. **Pasternak ogrodowy** (*Pastinaca sativa*). Ł. kańciasta. L. pierzasto-sieczne, listki jajowato-podłużne. Pokryw brak. Kw. (a) żółte. Lipiec, sierpień. Uprawny.

5. **Żankiel pospolity** (*Sanicula europaea*). L. dłoniasto-dzielne na długich ogonkach. Baldaszki pojedyncze, główkowate. Kw. różowe. Czer-wiec, lipiec. Lasy.

Wrzosowate.

(*Ericaceae*).

K. (4—5),

Kr. (4—5),

Pr. (8—10).

S. 1 (5). Ow. to-

rebka albo ja-

goda. Krzewy.

6. **Dzięgiel** (*Angelica silvestris*). Cała roślina pachnąca. Ł. pusta, czerwonawa. L. z szerokimi pochwami, pierzasto-sieczne o listkach szerokich, jajowatych. Baldaszki okrągłe. Kw. (a) białe. Li-piec—wrzesnia. Łąki mokre, zarośla.

7. **Mikołajek błękitny** *cz. Boży dar* (*Eryngium planum*). L. dolne duże, długoogonkowe, serco-wato-jajowate. Kw. niebieskie w główkach z kol-czastymi łuskami. Lipiec, sierpień. Wzgórza, przy-droża.

8. **Wąkrota pospolita** *cz. Pepownik* (*Hydrocotyle vulgaris*). Ł. płózająca. L. tarczowate, karbowane. Kw. białe lub różowe po kilka w główkach na długich szypułkach z kątów liści. Lipiec, sierpień. Bagna, torfowiska, lasy wilgotne.

Baldaszko-wate.

(*Umbelliferae*)

TABLICA VIII.

1. **Galucha** *cz. Kropidło wodne* (*Oenanthe aqua-tica phellandrium*). L. 2—3-krotnie pierzasto-sieczne. Baldachy promieniste naprzeciw liści. Kw. białe. Czerwiec—sierpnia. Rowy, błota, wo-dy stojące.

2. **Szaleń jadowity** *cz. Cykuta* (*Cicuta virosa*). L. potrójnie pierzaste o listkach lancetowatych, piłkowanych. Korzeń bulwiasty, z komorami z so-kiem silnie pachnącym, trującym. Kw. różowawo-białe. Lipiec, sierpień. Łąki wilgotne, torfowiska, wody stojące.

3. **Sierpnica pospolita** (*Falcaria vulgaris*). Ł. rozgałęziona. L. dolne pojedyncze i trójdzielne, górne 1 lub 2-krotnie trójdzielne. Baldachy pro-mieniste. Kr. mała, zielonawo-biała. Lipiec — wrzesnia. Pola, łąki, przydroża.

4. **Jarzmianka większa** (*Astrantia major*). L. dłoniasto-dzielne. Pokrywy baldacha szerokie, bia-ławe. Kw. białe, lub różowe. Czerwiec—sierpnia. Lasy górskie, zarośla, łąki górskie.

5. **Okszyn szerokolistny** *cz. Lazurek* (*Laserpi-tium latifolium*). L. pierzasto-trójdzielne. Pokry-wa liczna. Kw. (a) białe. Lipiec, sierpień. Lasy górskie.

Baldaszko-wate.

(*Umbelliferae*)

6. **Krwawnica pospolita** (Lythrum Salicaria). L. lancetowate, przeciwległe. Kw. buraczkowe, skupione okółkowo w kłos. Pr. trojakię wysokości. Lipiec—wrzesnia. Mokre łąki, rowy, wilgotne zarośla. *Krwawnicowate* (Lythraceae). K. 6, Kr. 6, Pr. 12, S. 1.

7. **Czartawa pospolita** (Circaea lutetiana). L. jajowato-sercowate. Kw. delikatne, białe, w gronach. Ow. zadzierzyste, pękające. Lipiec, sierpień. Cieniste, wilgotne lasy.

8. **Wiesiołek zw. Nocną świecą** (Oenothera biennis). Ł. miękkowłosa. L. owalne, zaostrome. Kw. duże, żółte, otwierają się na noc—w dzień zamykają. Ow. bez puchu. Czerwiec—sierpnia. Łąki piaszczyste, brzegi lasów, brzegi wód.

9. **Sosnoweczka cz. Prząstka** (Hippuris vulgaris). Ł. pojedyncza. L. linijne w okółkach Kw. ponad wodą, drobne, zielonawe. Czerwiec—sierpnia. Wody stojące i wolno płynące, rowy. *Sosnowieczkowate* (Hippuridaceae). Ledwo dostrzegalny brzeg kielicha. Kr. 0, Pr. 1, S. 1. Ow. orzeszek jednonąsienny.

10. **Lucerna chmielowata** (Medicago lupulina). Ł. pokładająca. L. trójlistkowe o listkach klinowato odwrotnie jajowatych. Grona główkowate. Kw. drobne, żółte. Strąki (a) nerkowate, skręcone. Kwiecień—jesieni. Łąki, pola, przydroża.

11. **Koniczyna leżąca** (Trifolium procumbens). Ł. pokładająca. L. trójlistkowe o listkach odwrotnie jajowatych, środkowy na ogonku. Kw. drobne, żółte w główkach. Strąk prosty. Czerwiec—wrzesnia. Łąki, pola, rowy, przydroża.

12. **Lucerna siewna** (Medicago sativa). Ł. prosta. L. trójlistkowe o listkach podłużnych, odwrotnie jajowatych, pilkowanych. Grona podłużne. Kw. fioletowe. Strąk skręcony. Czerwiec—sierpnia. Uprawiana.

Wiesiołkowate.

(Oenotheraceae).

K. 4, Kr. 4, Pr. 8, S. 1.

Motylkowate.

Papilionaceae).

K. 5, Kr. 5, nieforemna.

Pr. (10) lub (9+1), S. 1.

Ow. strąk.

Motylkowate.

(Papilionaceae).

1. **Koniczyna polna cz. Kotki** (Trifolium arvense). Ł. prosta L. trójlistkowe, listki wązkie. Główki kosmate. Kw. białe, drobne. Lipiec—wrzesnia. Pola piaszczyste, wzgórze.

2. **Komonica pospolita** (Lotus corniculatus). Ł. podnosząca się, sztywne. L. trójlistkowe z przylistkami. Kw. żółte po 5 w główkach baldaszko-

wych. Strąki proste. Maj—wrzesnia. Łąki, miedze, trawniki, wzgórze.

3. **Żarnowiec miotłowy cz. Miotlicha** (Sarthamnus scoparius). Krzewina. L. kosmate, dolne trójlistkowe, górne—pojedyncze. Kw. duże, żółte, pojedynczo z kłębów liści. Pr. jednowiązkowe. Maj, czerwiec. Lasy piaszczyste, suche pagórki.

4. **Szczawik zajęczy** (Oxalis Acetosella). Kłacze czolgające. L. przyziemne trójlistkowe o listkach odwrotnie sercowatych. Szypułki długie, bezlistne. Kw. różowawo-białe. Kwiecień, maj. Cieniste, wilgotne lasy liściaste. *Szczawikowate* (Oxalidaceae). K. 5, Kr. 5, Pr. (10), S. 1 (5). Ow. torebka.

5. **Kuklik zwisty** (Geum rivale). L. dłoniasto wcięte, owłosione. Kw. zwisłe o kielichu brunatnoczerwonym i koronie żółtawo-różowej. Ow. o szyjkach włosistych. Maj, czerwiec. Zarośla, lasy wilgotne, łąki.

6. **Rzepik pospolity** (Agrimonia Eupatoria). L. przerywano-pierzaste, pod spodem szare. Kw. żółte w kłosach. Czerwiec—sierpnia. Pagórki leśne, przydroża, łąki.

7. **Tawuła błotna szerokolistna cz. Kropidło** (Spiraea Ulmaria). L. pierzaste o listkach nierównej długości, środkowy największy, pod spodem szare. Kw. żółtawo-białe, pachnące, w baldachogronach. Czerwiec, lipiec. Łąki wilgotne, zarośla.

8. **Pięciornik rozesłany** (Potentilla reptans). Ł. zakorzeniająca. L. dłoniasto-dzielne. Kw. żółte, Kr. 5. Maj—wrzesnia. Miedze, drogi, rowy, łąki.

9. **Pięciornik wiosenny** (Potentilla verna). Ł. szorstko-włosista. L. pięciodzielne o brzegach omszonych. Kw. żółte, Kr. 5. Kwiecień, maj. Lasy, łąki, pagórki.

10. **Skalnica ziarnista** (Saxifraga granulata). Kłacze z bulwkami. L. (a) przyziemne nerkowate, karbowane. Kw. białe, duże. Pr. 10. Maj, czerwiec. Brzegi lasów, pagórki trawiaste, łąki.

11. **Śledziennica skrętolistna** (Chrysosplenium alternifolium). L. nerkowate, skrętoległe. Kw. drobne, żółte, z żółtymi przykwiatkami. Kr. brak. Pr. 8. Marzec, kwiecień. Wilgotne lasy, mokre łąki.

12. **Barwinek pospolity** (Vinca minor). Ł. płożąca. L. skórzaste, całobrzegie, naprzeciwległe, lancetowato-eliptyczne. Kw. po-

Motylkowate.

(Papilionaceae).

Różowate.

(Rosaceae). Kw. kołozalążniowe,

K. 4—5,

Kr. 4—5,

Pr. liczne, S. 1—liczne

Ow. różne.

Skalnicowate.

K. 4—5,

Kr. 4—5,

Pr. 8—10, S. 1 (2—4).

Ow. torebka.

TABLICA IX.

jedyńcze, błękitne. Sok mleczny. Kwiecień—czerwca. Lasy, łąka i hodowana. *Toinowate* (Apocynaceae). K. 5, Kr. (5), Pr. 5, S. 1 (2). Ow. mieszek podwójny.

TABLICA X.

1. **Rojnik zwyczajny** (*Sempervivum tectorum*). L. mięsiste w różyczkę, pęd kwiatonośny ulistniony. Kw. różowe, K. i Kr. 10—20. Lipiec, sierpień. Wzgórza, lasy górskie. *Gruboszowate* (Crassulaceae). K. 6—20, Kr. 6—20, Pr. 10—12, S. 5—10.

2. **Bodziszek błotny** (*Geranium palustre*). L. dłoniasto-dzielne, szorstkowłosiste. Kw. duże po 2 na szypułkach, jasno-purpurowe, po przekwitnieniu szypułka pochylona. Lipiec, sierpień. Wilgotne łąki, zarosła. *Bodziszkowate* (Geraniaceae). K. 5, Kr. 5, Pr. 10, S. 1 (5).

3. **Śláz pospolity** (*Malva vulgaris*). Ł. pokładająca, omszona. L. okrągławo-sercowate, wycięte dłoniasto. Kw. małe, różowe. Czerwiec—wrzesień. Przydroża, mury, rumowiska, pola. *Ślázowate* (Malvaceae). K. 3—5, Kr. 3—5, Pr. (liczne), S. 1 wielokrotny. Ow. rozłupki ułożone w krążek.

4. **Rosiczka okrągłolistna** cz. **Rośnik** (*Drosera rotundifolia*). L. w różyczkę, okrągłe, pokryte czerwonymi ruchomymi gruczołowatymi włoskami, które za dotknięciem owada pochylają się i wydzielają sok, trawiący uwieczony owad. Kw. białe w gronach. Lipiec, sierpień. Torfowiska, lasy na gruncie torfiastym. *Rosiczkowate* (Droseraceae). K. 5, Kr. 5, Pr. 5, S. 1. Owadożerne.

5. **Szczyr roczny** (*Mercurialis annua*). Pęd rozgałęziony, czterokańciasty. L. przeciwległe, jajowate. Kw. zielonawe, drobne, w kłoskach, dwupienne. Czerwiec—jesieni. Chwast w ogrodach.

6. **Wilczomlecz obrotny** cz. **Kołowrotek** (*Euphorbia helioscopia*). L. przewrotnie jajowate, z przodu piłkowane. Kwiatostan składa się ze środkowego kwiatu żeńskiego oraz otaczających go kwiatów męskich. Kwiaty nagie. Kwiatostany otoczone kubkowatą okrywą z okrągławymi gruczołami i połączone w baldachy. Sok mleczny. Czerwiec—wrzesień. Pola, ogrody.

7. **Piżmaczek pospolity** (*Adoxa Moschatellina*). Kłęcz białe, mięsiste. L. pojedynczo trójdzielne, wycinane. Szypułka kwiatowa opatrzona dwoma przeciwległymi trójdzielnymi listkami i zakończona główką, złożoną z 5 najczęściej kwiatów. Kw. zielonawobiałe. Kwiecień—czerwca. Cieniste lasy, zarosła. *Przewiertnio-*

Wilczomleczowate (Euphorbiaceae).

K. i Kr. szczytkowe a. 0. Pr. 1—∞. Sl. 1 (2—3), ow. rozłupka.

wate cz. *Wiciokrzewowate* (Caprifoliaceae). K. 4—5, Kr. 5, Pr. 4—5 a. 8—10, S. 1 (2—5). Ow. jagoda.

8. **Posłonek pospolity** cz. **Wdówki** (*Helianthemum vulgare*). Krzewina. L. przeciwległe, jajowato-lancetowate, kutnerowate. Kw. duże, żółte, ku środkowi czarne plamki. Czerwiec—wrzesień. Wzgórza, łąki, brzeg lasu. *Posłonkowate* (Cistaceae). K. 3, Kr. 5, Pr. liczne, S. 1.

9. **Len przeczyszczający** (*Linum catharticum*). L. naprzeciwległe, wązkie. Kw. białe, pięciocłonkowe w wierzchołce rozpierchlej. Czerwiec, lipiec. Łąki, wzgórze. *Lnowate* (Linaceae). K. 5, Kr. 5, Pr. 5, S. (1).

10. **Rzęśl wiosenna** cz. **Gwiazdki wodne** (*Callitriche verna*). L. jajowate, w górze skupione w różyczkę. Kw. żółte niepozorne, jednopienne. O. 2, Pr. 2, S. 1. Maj—wrzesień. Wody stojące i wolno płynące. *Rzęślowate* (Callitrichaceae) Kw. jednopłciowe. K. i Kr. 0, ♂ Pr. 1, ♀ S. 1. Ow. orzeszek.

11. **Czosnaczek lekarski** (*Alliaria officinalis*). L. sercowate, ogonkowe, duże, pachnące czosnkiem, zwłaszcza za potarciem. Kw. białe. Łusz. długa. Maj, czerwiec. Zarosła, ploty, lasy liściaste.

12. **Pyleniec pospolity** (*Bertorea incana*). Ł. szorstkowłosista. L. wązkie. Kw. drobne białe o płatkach wrębnych. Łusz. mała. Lipiec, sierpień. Przydroża, ploty, wzgórze.

13. **Wiosnówka polna** cz. **Mrzygłód** (*Draba verna*). Rośliny drobne. L. jajowate w różyczkę. Kw. białe. Kwiecień, maj. Wzgórza słoneczne, łąki piaszczyste.

Krzyżowe. (Cruciferae). K. 4, Kr. 4, Pr. 6 (czterosilne), S. 1. Ow. łuszczyzna.

TABLICA XI.

1. **Rukiew wodna** zw. **Rzeżuchą** (*Nasturtium officinale*). Ł. z korzeniami przybyszowymi w kątach liści. L. pierzaste. Kw. białe. Maj—wrzesień. Brzegi strumieni i stawów.

2. **Ozędka wiechowata** (*Neslea paniculata*). L. strzałkowate. Kw. żółte. Łuszczyzna okrągława. Czerwiec. Pola.

3. **Tobołki polne** (*Thlaspi arvense*). L. jajowate, w nasadzie strzałkowate. Kw. białe. Łuszczyzna okrągła. Maj—jesieni. Pola, podwórza.

Krzyżowe. (Cruciferae).

4. **Stulisz lekarski** (*Sisymbrium officinale*). L. pilkowane, pierzaste, ostro ścięte. Kw. drobne, żółte. Łuszczyнки wązkie, przylegające do szypułki. Maj—jesieni. Drogi, rumowiska, suche łąki.

5. **Jaskier jadowity** (*Ranunculus sceleratus*). L. mięsiste, pierzasto-karbowane. Kw. drobne, blade żółte. K. odgięty. Czerwiec—jesieni. Mokre łąki.

6. **Mysiurek małeński** cz. **Mysi ogon** (*Myosurus minimus*). Roślina drobna. L. w różyczce równowązkie. Kw. żółte o wydłużonem dnie kwiatowem, na którym siedzą liczne słupki, tak, że kwiat ma kształt długich kłosek. Maj, czerwiec. Gliniaste i piaszczyste łąki.

7. **Miłek letni** (*Adonis aestivalis*). L. 2—3-krotnie pierzasto-sieczne o drobnych wązkich listkach. Kw. pojedyncze na wierzchołku pędu. Działki kl. przyciśnięte do płatków, których jest 6—8 barwy ceglano-czerwonej. Maj—lipca. Pola gliniaste lub wapiaste.

8. **Rutewka orlikolistna** (*Thalictrum aquilegifolium*). L. delikatne, 2—3 pierzaste. Działki kwiatów blade-zielone, Pr. fioletowe. Maj, czerwiec. Lasy, zarośla, łąki.

9. **Pefnik kulistawy** (*Trollius europaeus*). L. dłoniasto-dzielne. Kw. pojedyncze na końcach gałązek. Kw. kuliste, działki kielicha koronowate 10—15, żółte, płatki korony wązkie, żółte. Maj, czerwiec. Mokre łąki.

10. **Czerniec kłosowy** (*Actaea spicata*). L. pierzaste. Kw. w gronach drobne, żółtawo-białe. K. 4, Kr. 4, S. 1. Ow. jagoda czarna. Maj, czerwiec. Lasy.

11. **Grązel żółty** cz. **Bączynie** (*Nuphar luteum*). L. skórzaste, duże, nerkowate. Kw. żółte (K. 5). Maj—sierpnia. Stawy i jeziora.

12. **Grzybień biały** cz. **Lilje wodne** (*Nymphaea alba*). L. duże, skórzaste, nerkowate. Kw. białe (K. 4). Maj—sierpnia. Stawy, wody woino płynące.

13. **Kokorycz pospolita (wydrażona)** (*Corydalis cava*). L. pierzasto-sieczne. Bulwa (a) pusta. Przykwiatki całe. Kw. buraczkowe lub białe. Kr. ostrogowata. Kwiecień, maj. Lasy, zarośla. **Dymnicowate** (*Fumariaceae*). K. 2, Kr. 4, Pr. liczne, S. 1.

Krzyżowe.
(*Cruciferae*).

Jaskrowate.
(*Ranunculaceae*).

K. 3—20.
Kr. 3—20.
(często Kr. brak) K.—barwny (koronowaty). Pr. liczne, S. liczne.
Ow. nielupki, mieszki lub jagody.

Grzybienio-
wate. (*Nymphaeaceae*).

Kr. 4—5, Kr. liczne, przechodzące nieznacznie w Pr. liczne. S. 1.

TABLICA XII.

1. **Goździk frendzłowaty** (*Dianthus superbus*). L. siedzące, lancetowate. Kw. duże, pachnące, różowe. Płatki frendzłowato-wielodzielne. K. rurkowaty. Lipiec—wrzesnia. Zarośla, łąki, lasy górskie. S. 1 o 2 sz.

2. **Bniec (Goździeniek) biały** (*Melandrium album*). L. włosiste. Kw. białe, pachnące, dwupienne, otwarte wieczorem, pł. dwuwębne. Maj—wrzesnia. Pola piaszczyste, przydroża, zarośla.

3. **Bniec (Goździeniek) czerwony** (*Melandrium rubrum*). Kosmata. Kw. czerwone, dwupienne, otwarte w dzień. Pł. dwuwębne, bez zapachu. Maj—sierpnia. Wilgotne zarośla, mokre łąki, brzegi wód.

4. **Mydlnica lekarska** cz. **Mydlnik** (*Sapponaria officinalis*). L. jajowate. Kw. białe, Pł. z wązким paznogciem. Lipiec, sierpień. Zarośla, wzgórze.

5. **Waplinek** (*Gypsophila paniculata*). Ł. rozgałęziona od nasady, u dołu krótko uwłosiona, u góry naga. L. lancetowate, ostro zakończone. Kw. różowe zebrane w luźne grona. Lipiec—wrzesnia. Pola piaszczyste.

6. **Mokrzychnik baldaszkowy** (*Hollosteum umbellatum*). Pędy rozgałęzione. Kw. białe w baldaszkach, po przekwitnieniu zwisłe. Pł. ząbkowane. Marzec—maja. Pola piaszczyste, suche łąki. **Goździkowate** — **Mokrzykowe** (*Alsineae*). K. 5 wolny, Kr. 5 otwarta. Pr. 10—4, S. 1. Sz. 2—5. Ow. torebka. L. przeciwległe. Kw. bezwonne.

7. **Szczyzyca pospolita** (*Amaranthus (Albertia) Blitum*). L. łopatkowate. K. zielone w kiściach gęstych. Pr. 5. Ow. nielupka. Lipiec, sierpień. Miejsca uprawne, przydroża, przychacia. **Szarłatowate** (*Amaranthaceae*). O. 3—5, suchy, Pr. 3—5, S. 2—3. Jednopienne.

8. **Rdest pospolity** cz. **Pieprz wodny** (*Polygonum persicaria*). Pęd rozgałęziony. L. jajowato-lancetowate, często z czarną plamą. Przykwiatki owłosione. Na każdym rozgałęzieniu kłosa gęste. Kw. drobne, śliwkowo-czerwone. Szypułki gładkie. Lipiec—wrzesnia. Rowy, pola.

9. **Rdest łąkowy** cz. **Wężownik** (*Polygonum Bistorta*). Pęd nierozgałęziony, zakończony kło-

Goździkowate.

(*Caryophyllaceae*). **Lepnicowe.** (*Sileneae*). K. 5

zrosłe w rurkę. Kr. 5 z paznogciem, często z przykrońkiem.

Pr. 10, S. 1, Sz. 2—5. Ow. torebka.

L. przeciwległe.

Rdestowate.

(*Polygonaceae*). O. 3—6, Pr. 3—9, S. 1. Ow. orzeszek. L. z przylistkami tutkowatymi.

sem. L. jajowate o brzegu falistym, ogonek z czerwonym skrzydelkiem. Kw. różowe. Czerwiec — sierpnia. Mokre łąki.

10. **Szczaw polny** (*Rumex acetosella*). L. włócznieowate. Roślina dwupienna. Kw. zebrane w grona. Zewnętrzne i wewnętrzne liście okwiatu proste. Okwiat czerwony. Maj—sierpnia. Pola, drogi.

11. **Szczaw pospolity** (*Rumex acetosa*). L. strzałkowate. Kw. dwupienne w gronach. Ow. z brzegami oskrzydłonymi. Maj—sierpnia. Łąki, zarośla, trawniki.

12. **Konopie siewne** (*Cannabis sativa*). L. dłoniasto-złożone. Głowacze z kw. słupkowymi w kątach liści. Płaskuny z kw. przeciekowymi w wiechach. Lipiec, sierpień. Hodowane, dziczyły. **Konopiowate** (*Cannabinaceae*). Dwupienne. O. 5, Pr. 5, S. 2.

Jednoliścienne.

TABLICA XIII.

1. **Dwulistnik jajowaty** (*Listera ovata*). Kłacz bez bulw. L. duże, jajowate. Kw. zielonawo żółte z rozwidloną wargą. Maj, czerwiec. Błotniste łąki, zarośla.

2. **Podkolan dwulistny** (*Platanthera bifolia*). Bulwki wydłużone. Kw. białe, pachnące, z długą ostrogą. Czerwiec, lipiec. Łąki, lasy jasne.

3. **Storczyk kukawka** (*Orchis militaris*). Bulwka okrągława. Liście podługne. Kwiatostan wielokwiatowy kształtu jajowatego. Chelmuwata część okwiatu blado-różowa, warga ciemniejsza, purpurowo-kropkowana. Z trzech kłapek wargi środkowa rozwidlona. Maj — lipiec. Łąki leśne, margliste.

4. **Storczyk plamisty** (*Orchis maculata*). Bulwki dłoniaste. L. owalne z rdzawymi plamkami. Kw. brudno-czerwone. Maj, czerwiec. Błotniste łąki.

5. **Żłobik koralowy** (*Corallorhiza innata*). Roślina brunatna z łuskami. Kłacze rozgałęzione w postaci koralu. Kw. żółte. Maj, czerwiec. W lasach cienistych, na gruncie torfiastym.

Rdestowate.
(*Polygonaceae*).

Storczykowate.
(*Orchidaceae*)
O. 6 (nieregularny) nitki
Pr. i Sz. zrosnięte w szyjkonitkę. S. 1.
Bulwki.

6. **Rzęsa mniejsza** (*Lemna minor*). Pędy soczewkowatego kształtu, zielone, z długimi korzonkami. Kw. drobne na brzegu pędu. Pr. 2, S. 1. Maj. Na powierzchni wód stojących. **Rzęsowate** (*Lemnaceae*). K. i Kr. 0. Pr. 2. Sl. 1. Ow. jedno- a. wielonasienny orzeszek.

7. **Kosatka błotna** (*Tofieldia calyculata*). Kłacze płozące. L. mieczowate. Kw. drobne, żółte, zebrane w kłos. O. 3. Czerwiec, lipiec. Błotniste i suche łąki, pagórki trawiaste.

8. **Złoc żółta** (*Gagea lutea*). Cebula. L. równowazkie. Kw. żółte w baldaszkach po 3 — 8. Kwiecień, maj. Zarośla, łąki, lasy liściaste.

9. **Pajęcznica prosta** (*Anthericum Liliago*). Ł. nierozgałęziona. L. linijne. Kw. białe, gwiazdkowate, w gronach. Maj, czerwiec. Lasy, pagórki słoneczne, suche łąki górskie.

10. **Śniedek okółkowy baldaszkowy** (*Ornithogalum umbellatum*). L. linijne. Kw. zielonawo-białe w baldachogronach. Kwiecień, maj. Łąki, pola.

11. **Kokoryczka właściwa zw. Pieczęcią Salomona** (*Polygonatum multiflorum*). Kłacze płozące z bliznami po odpadłych pędach. Ł. ulistniona, kańciasta. L. obejmujące łodygę. Kw. w kątach liści zielonawo-białe, rurkowate, po 1 lub 2 na szypułkach. Jagody czarne. Maj, czerwiec. Lasy liściaste, zarośla, wzgórza cieniste.

12. **Niedźwiedzi czosnek** (*Allium ursinum*). Ł. trójkątna. Liście 2, eliptyczno-lancetowate. Kw. drobne, białe w baldaszkach, przed rozwinięciem ukryte w błonistej pochwie. Kwiecień—czerwiec. Mokre lasy.

13. **Ciemierzycza biała** (*Veratrum album*). L. eliptyczne, szerokie. Kw. promieniste, zielonawo-białe, w wiechach. Lipiec, sierpień. Łąki i zarośla górskie.

14. **Mieczyk zwyczajny** (*Gladiolus communis*). L. mieczowate. Kw. purpurowe, nieregularne, w gronach jednostronnych. Bulwy. Maj, czerwiec. Ogrody i dziczyły. **Kosaćcowate** (*Iridaceae*). O. 6 barwny, Pr. 3, S. 1, Sz. 3 płatowate.

15. **Strzałka wodna cz. Uszyca** (*Sagittaria sagitifolia*). L. strzałkowate. Kw. różowawo-białe. Jednopienne. Czerwiec—sierpnia. Wody stojące, brzegi stawów. **Żabięcawate** (*Alismaceae*). K. 3, Kr. 3, Pr. 6—liczne, S. 5.

Liljowate.
(*Liliaceae*).
O. 3+3 koronowy, czasem (4—8). Pr. 6, S. 1 (3). Ow. jagoda lub torebka.

TABLICA XIV.

1. **Czermień błotny** (*Calla palustris*). Kłace. L. sercowate. Kw. żółte w kolbach okrytych pochwą szeroką, zewnątrz zieloną, wewnątrz białą. Jednopienne. Jagody czerwone. Maj, czerwiec. Blota. 2a lodyga z korzenia, 2b kolba. *Obrazkowate* (Araceae). Kwiatostan trzon, otoczony pochwicą. K. i Kr. 0. Pr. 1—6. Sl. 1 (1—6). Ow. suchy a. jagoda.

2. **Pałka większa cz. Rogoża** (*Typha latifolia*). Kłace krótkie. L. do 3 łokci wysoka. L. długie, pochwiaste. Kw. w kolbach. u góry pręcikowe, niżej słupkowe. Czerwiec, lipiec. Brzegi stawów, bagna. *Rogożowate* (Typhaceae). O. 3, Pr. 3, S. 1. Ow. nielupki.

3. **Sit rozpierzchły** (*Juncus effusus*). L. obła, pełna, bezlistna, pokryta brunatnymi łuskami. Kw. w wiechach pod wierzchołkiem lodygi. Czerwiec—sierpnia. Bagna, rowy.

4. **Kosmatka polna** (*Luzula campestris*). L. trawiaste, na brzegach owłosione. Kw. w kłoskach zebranych w baldach. Marzec—maja. Pastwiska, łąki, rowy.

5. **Welnianka szerokolistna** (*Eriophorum latifolium polystachyum*). L. szerokie, trójkanciaste na wierzchołku. Szypułka owłosiona. Kw. (a) w kłoskach. Ow. pokryte długimi welnistymi białymi włoskami. Kwiecień, maj. Torfiaste łąki, bagna.

6. **Turzyca wczesna** (*Carex praecox*). Rozłogi. L. zastrzone. Kłoski jajowate. Ow. owłosione. Marzec, kwiecień. Suche wzgórza, lasy, łąki.

7. **Turzyca darniowa** (*Carex caespitosa*). L. linijne, żółtawe. Roślina rozrasta się w darni. Jednopienna. Kłoski pręcikowe górne węższe niż słupkowe. Kwiecień, maj. łąki torfiaste.

8. **Sitowie jeziorne** (*Scirpus lacustris*). Kłace płozące. L. obła. L. łuskowate. Kw. w licznych kłoskach zebranych w wiechę rozpierzchlą. Plewki czerwono-brunatne, gładkie. Czerwiec, lipiec. Stawy, jeziora.

9. **Jęczmień dwurzędowy kłos** (*Hordeum distichum*). Żdźbło do 1 $\frac{1}{2}$ łk. wysokie. Kłoski w 2 rzędach. Ości długie, szorstkie, członkowane.

Sitowate.
(Juncaceae).
O. 6 suchy,
Pr. 6, S. 1,
Zn. 3. L. trawiaste.

Turzycowate. — Cibory.
(Cyperaceae).
O. niepozorny,
Pr. 3, S. 1,
Zn. 2—3, Kw. w kątach plewek w kłoskach. Jednopienne lub dwupienne. L. trójkanciasta lub obła.

Trawy.
(Gramineae).
p. tabl. XV.

Czerwiec, lipiec. Uprawny wszędzie w umiarkowanej i północnej strefie.

10. **Owies zwyczajny** (*Avena sativa*). Żdźbło do 1 $\frac{1}{2}$ łk. wysokie. Wiecha rozpierzchlą. Kłoski zwieszane. Ziarno wydłużone. Lipiec, sierpień. Uprawne wszędzie, nawet na wysokich górach i piaszczystym gruncie. 10a kłos owsa dojrzały.

11. **Żyto zwyczajne** (*Secale cereale*). Żdźbło wysokie do trzech łokci. Kłos szczupły czterorzędowy, ości krótsze niż u jęczmienia. Maj, czerwiec. Uprawne w umiarkowanej strefie niezbyt wysoko. 11a kłos dojrzały, 11b kłos dojrzały.

12. **Pszenica zwyczajna** (*Triticum vulgare*). Żdźbło do dwóch łokci wysokie. Kłos gęsty, sztywny, czterokanciasty, bez ości. Ziarna okrągławe. Czerwiec, lipiec. Uprawna na dobrym gruncie. 12a kwiat, 12b kłos dojrzały.

13. **Proso jednostronne** (*Panicum Crus Galli*). Żdźbło wznosi się skośnie 30—70 cm., nagie podobnie jak liście. L. dosyć szerokie. Kłoski na krótkich szypułkach tworzą jednostronną wiechę zwisłą, Lipiec—wrzesień. Pola, przydroża.

TABLICA XV.

1. **Prosownica rozpierzchlą** (*Milium effusum*). Żdźbło nagie, błyszczące. L. linijno-lancetowate. Kłoski jasno-zielone, o 1 kwiecie, obłe lub nieco spłaszczone. Wiecha duża (do 30 cm.), luźna z wężykowatymi szypułkami. Maj—lipiec. Cieniste lasy.

2. **Tonka wonna** (*Anthoxathum odoratum*) — a; kwiatek pojedynczy. Korzeń pachnący. Żdźbło 30—50 cm. wysokie. L. małe, włosiste. Kłoski szczupłe. Pr. 2, pylniki różowe. Maj, czerwiec. Lasy, łąki.

3. **Kłosówka welnista** (*Holcus lanatus*). Żdźbło 30—60 cm., miękkołosiste tak jak i liście. Wiecha różowawa. Czerwiec—sierpień. łąki, lasy.

4. **Perłówka zwisła** (*Melica nutans*). Żdźbło 30—50 cm. Wiecha w postaci grona jednostronnego, zwisła. Kłoski czerwono-brunatne, okrągławe. Maj, czerwiec. Lasy.

Trawy.
(Gramineae).
Żdźbło. L. wąskie, siedzące, pochwiaste z jęczmikiem. Kw. w kłoskach skupionych w kłosy lub wiechy. O. plewa i plewka; przy plewie ość. P. 3, S. 1, Sz. 2. Ow. ziarno.

5. **Wyklina pospolita** (*Poa trivialis*). Żdźbło szorstkie, 30—100 cm. Wiecha luźna. Czerwiec, lipiec. Mokre łąki, rowy.

6. **Stokłosa miękka** (*Bromus mollis*). Żdźbło 15—50 cm.; szarozielone. L. i kłoski miętko-włosiste. Wiecha wązka, prosto wzniesiona. Kłoski duże, płaskie. Maj, czerwiec. Łąki, drogi.

7. **Życica odurzająca** cz. **Łąkolnica** (*Lolium temulentum*). Żdźbło 30—100 cm., proste. Kłosy szczupłe, plewy dłuższe od kłosków. Czerwiec, lipiec. Pola wśród zboża.

8. **Perz—pszenica perz** (*Triticum repens*). Kłace rozgałęzione. Żdźbło 60—125 cm. L. szorstkie, wązkie. Kłosy wązkie. Czerwiec, lipiec. Pola, ogrody, uprzykrzony chwast.

9. **Kupkówka** cz. **Rznięczka pospolita** (*Dactylis glomerata*). Żdźbło 30—125 cm. Wiecha złożona ze zbitych kłosków. Czerwiec, lipiec. Lasy, łąki, drogi, rowy.

10. **Manna pospolita** (*Glyceria aquatica*). Kłace płozące. Żdźbło 125—200 cm., przypominające trzcinę. L. szerokie, ostre na brzegach. Wiecha rozgałęziona. Kłoski małe. Lipiec, sierpień. Stawy, rowy, błota.

11. **Grzebienica pospolita** (*Cynosurus cristatus*). Żdźbło cienkie, 40—60 cm. L. wązkie. Wiecha kłosowata, podłużna. Czerwiec, lipiec. Łąki, rowy.

12. **Kostrzewa wyniosła** (*Festuca pratensis*) 30—100 cm. L. szerokie, płaskie. Wiecha zwrócona w jedną stronę, rozgałęziona zwykle dwukrotnie: jedno rozgałęzienie o 1 kłosku, drugie o 3—4 kłoskach. Czerwiec, lipiec. Łąki.

13. **Drżączka średnia** (*Briza media*). Żdźbło gładkie, 30—50 cm. Wiecha złożona z gron jednostronnych. Kłoski serduszkowate, zwieszane, poruszające się za każdym podmuchem. Maj—lipca. Lasy, polany słoneczne, łąki.

14. **Wyczyniec łąkowy** zw. **Lisim ogonem** (*Alopecurus pratensis*). Żdźbło proste, 60—100 cm. L. wstążkowate, długie. Kłos walcowaty, plewy jedwabisto-włosiste. Maj—lipca. Łąki.

Trawy.
(Gramineae).

15. **Brzanka łąkowa** cz. **Tymotka** (*Phleum pratense*). Żdźbło 30—100 cm. L. miękkie, na brzegach owłosione. Kłos zbity, walcowaty, cienki i długi. Czerwiec—sierpnia. Łąki. } *Trawy.*
(Gramineae).

Rośliny zarodnikowe.

TABLICA XVI.

1. **Paproć samcza** (*Aspidium Filix mas*). Kłace grube. Listowie duże, pierzasto-dzielne, na wierzchołku ząbkowane, listki podłużne, karbowane. Kupki zarodników okrągłe z zawijką nerkowatą w dwóch rzędach wzdłuż nerwu każdego listka. Sierpień, wrzesień. Lasy, zarośla kamieniste.

2. **Zgasiewka orlica** (*Pteris aquillina*). Kłace poziome. Listowie duże, sztywne, potrójnie pierzaste, listki o brzegach podwiniętych. Kupki zarodników na podwiniętym brzegu listków. Lasy iglaste i liściaste.

3. **Paprotka pospolita** (*Polypodium vulgare*). Kłace poziome, czerwono-brunatne. Listowie małe (do 20 cm.), trójkątne, pierzasto wycinane. Kupki rdzawe, duże, w 2 rzędach wzdłuż nerwu środkowego. Skąły, mury, stare pnie drzew w lasach cienistych

4. **Zanokcica skalna** (*Asplenium Trichomanes*). Listowie małe (do 15 cm.), podłużne, pierzaste o listkach okrągłych. Kupki zarodników pokrywają prawie cały spód listka. Czerwiec—sierpnia. Szpary w skałach, na korzeniach starych drzew, mury w okolicach górzystych.

5. **Zanokcica właściwa** (*Asplenium ruta muraria*). Listowie małe, trójkątne-jajowate, 1 lub 2-krotnie pierzasto-sieczne, szaro-zielone. Ogonki liści dłuższe od blaszek. Kupki zarodników podłużne po jednej stronie nerwu, z osłonką. Czerwiec—wrzesień. Stare mury, szczeliny skał.

6. **Włoski murowe** (*Adiantum Capillus Veneris*). Listowie 2—4-krotnie pierzasto-sieczne. Odcinki ostatniego rzędu na cienkich ogonkach, trójkątne, górny brzeg dłoniasto wycinany. Kupki okrągławe na brzegach liści. Czerwiec. Wilgotne skały.

Paprocie (Filices).

Paprotniki (Pteridophyta).

7. **Skrzyp polny** (*Equisetum arvense*). Ł. pu-
sta, brózdowana, ostra, rozgałęziona okółkowo. L.
w postaci pochwy z zielonawo brunatnych łusek.
Ł. zarodnikonośna nierozgałęziona, zakończona kło-
skiem zarodni z zarodnikami. Kwiecień, maj. Grunty
piaszczyste i gliniaste. *Skrzypowe* (*Equisetaceae*).

8. **Widłak Babimór** (*Lycopodium clavatum*).
Ł. płoząca, zakorzeniająca, rozgałęziona widlasto.
L. drobne, gęsto obrastające łodygę. Zarodniki
w zarodniach na łuskach (a) skupione w kłoski,
które znajdują się po 2 na oddzielnych gałązkach.
Czerwiec—sierpnia. Suche lasy, zarośla. *Widła-
kowe* (*Lycopodiaceae*).

9. **Zwojek murowy** (*Barbula*). Drobna roślin-
ka, występująca darniowato. Ł. gęsto ulistniona,
rozwidlająca się. L. lancetowate. Puszki, wyra-
stające pojedynczo, podłużne, prawie walcowate.
W lasach i na skałach, na starych murach. Roz-
powszechniona.

10. **Rokiet błyszczący** (*Hypnum splendens*).
Ł. leżąca, rozgałęziona. L. płaskie błyszczące,
puszki z kątów gałązek. Lasy iglaste.

11. **Rokiet poduszkowiec** cz. **Gajnik** (*Hypnum
proliferum*). Ł. leżąca, szeroko rozgałęziona. L. si-
no-zielone, drobne. Puszki wyrastają z rozgałę-
zień bocznych. Mech pospolity w naszych lasach
szpilkowych.

12. **Torfowiec** (*Sphagnum squarrosum*). Ł. pro-
sta, rozgałęziona, o małych zaostrzonych listkach
szarozielonych. Puszki liczne, rozwijające się wczes-
ną wiosną. W lasach na gruncie bagnistym, torfi-
astym. Butwiejąc w ziemi, tworzy warstwy torfu.

13. **Płonnik pospolity** (*Polytrichum commune*).
Ł. prosta do 60 cm. wysoka; z wierzchołka wyrasta
puszka z zarodnikami, pokryta czapeczką, opada-
jącą po dojrzeniu. Rośnie gromadnie darniowato,
w lasach, zwłaszcza na wilgotnym gruncie.

14. **Chrobotek reniferowy** (*Cladonia rangiferi-
na*). Plecha szara, prosto wzniesiona, rozgałęziona
krzaczasto, z małymi główkowatymi zarodnikami.
Na suchym piaszczystym gruncie, w lasach.

15. **Chrobotek koralkowy** (*Cladonia coccifera*).
Plecha szara w postaci kubeczków wyrastających

Paprotniki.
(*Pterido-
phyta*).

Mchy.
(*Musci*).

Porosty.
(*Lichenes*).

jeden z drugiego. Zarodnie na brzegach, czerwone.
Lasy suche i wrzosowiska.

16. **Brodaczka właściwa** (*Usnea barbata*). Ple-
cha szaro-zielona, rozgałęziona nitkowato, zarod-
nie tarczowate z brzegiem urzęsionym (16a). Na
starych iglastych drzewach, zwłaszcza w okoli-
cach górzystych.

17. **Mąkla sosnowa** (*Evernia*). Plecha szaro-
zielona, wznosząca się lub wisząca, rozgałęziona,
rozgałęzienia płaskie. Zarodnie miseczkowate, sie-
dzące lub na krótkich nóżkach, umieszczone przy
końcach rozgałęzień. Na drzewach iglastych.

18. **Płucnica** cz. **Mech islandzki** (*Cetraria islandi-
ca*). Plecha szeroka, powycinana, o brzegach za-
winiętych, na wierzchu szaro-zielona, pod spodem
brunatna. Zarodnie z zarodnikami na brzegach.
Na ziemi w lasach i zaroślach.

Porosty.
(*Lichenes*).

SPIS ALFABETYCZNY ROŚLIN

ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TABLICACH.

NAZWY POLSKIE.

Bagno — VI.	Gwiazdki wodne — X.	Lepczyca — III.
Barwinek — IX.	Jarzmianka — VIII.	Lilje wodne — XI.
Bączywie — XI.	Jasieniec — III.	Lisi ogon — XV.
Blekot — VII.	Jasionek — III.	Liścieniec — III.
Bluszcz — III.	Jaskier — XI.	Lnica — V.
Bniec — XII.	Jastrzębiec — I.	Lucerna — VIII.
Bodziszek — X.	Jaślinek — VI.	Lwi ogon — IV.
Boży dar — VII.	Jemiola — V.	Łopian — II.
Brodaczka — XVI.	Jęczmień — XIV.	Łuskiewnik — IV.
Brzanka — XV.	Kanianka — VI.	Łyszczec — XII.
Bukwica — IV.	Kąkolnica — XV.	Manna — XV.
Bylica — I.	Kłósówka — XV.	Mącznica — VI.
Chaber szwierzbnica — II.	Kocanki — II.	Makla sosnowa — XVI.
Chrobotek — XVI.	Kocie łapki — II.	Mech islandzki — XVI.
Ciemierzycza — XIII.	Kokorycz — XI.	Melisa — IV.
Cykuta — VIII.	Kokoryczka — XIII.	Mieczyk — XIII.
Czartawa — VIII.	Kolowrotek — X.	Mięta — IV.
Czermień błotny — XIV.	Komonica — IX.	Mikołajek — VII.
Czerniec — XI.	Koniczyna — VIII, IX.	Milek letni — XI.
Czosnaczek — X.	Konitrud — V.	Miodownik — IV.
Czyściec niemiecki — IV.	Konopie — XII.	Miodunka — V.
Dąbrówka — IV.	Kosatka — XIII.	Miotlica — IX.
Drączka — XV.	Kosmatka — XIV.	Modrzewnica — VI.
Dwulistnik — XIII.	Kostrzewa — XV.	Mokrzycznik — XII.
Dziewięcśl — I.	Kosztywał — V.	Mrzygłód — X.
Dzięgiel — VII.	Kotki — IX.	Mydlnica — XII.
Dzwonki — III.	Kozibród — I.	Mydlnik — XII.
Gajowiec — IV.	Kropidło — IX.	Mysi ogon — XI.
Galucha — VIII.	Kropidło wodne — VII.	Mysiurek — XI.
Głowacz — II.	Krwawnica — VIII.	Nawłoc — I.
Głowienka — III.	Krwawnik kichawiec — II.	Niedźwiedzi czosnek — XIII.
Gnidosz — V.	Kuklik — IX.	Nocna świeca — VIII.
Goryczel — I.	Kupkówka — XV.	Ogórecznik — V.
Goryczka — III.	Kurdybanek — III.	Okszyn — VIII.
Goździeniek — XII.	Kurzyśląd — VI.	Oset — II.
Goździk — XII.	Kurzyślęp — VI.	Ostrzeń — V.
Grażel — XI.	Lawenda — IV.	Owies — XIV.
Gruszyczka — VI.	Lazurek — VIII.	Ożanka — IV.
Grzebienica — XV.	Len Matki Bożej — V.	Ozędka — XI.
Grzybień — XI.	Len przeczyszczający — X.	Pajęcznica — XIII.

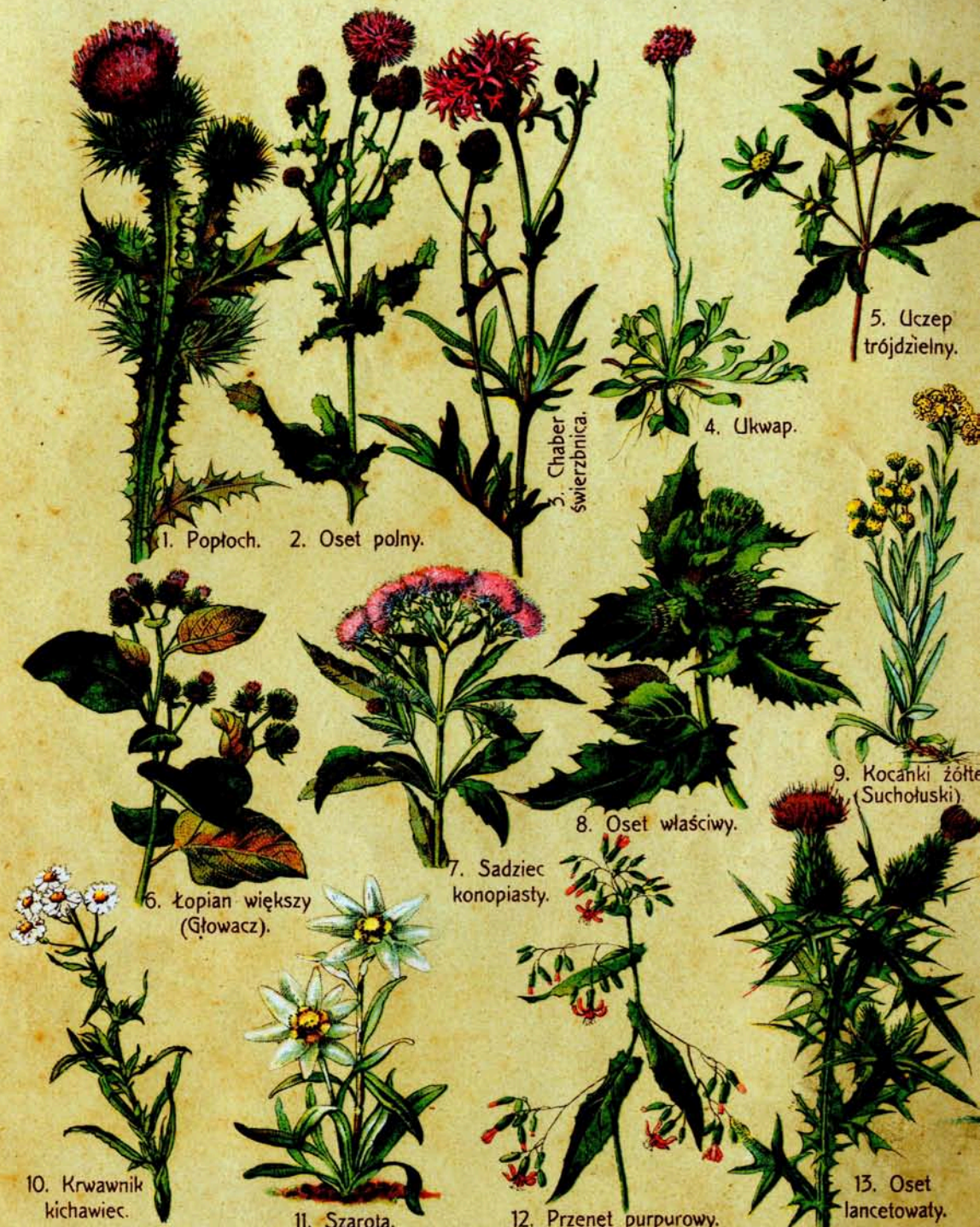
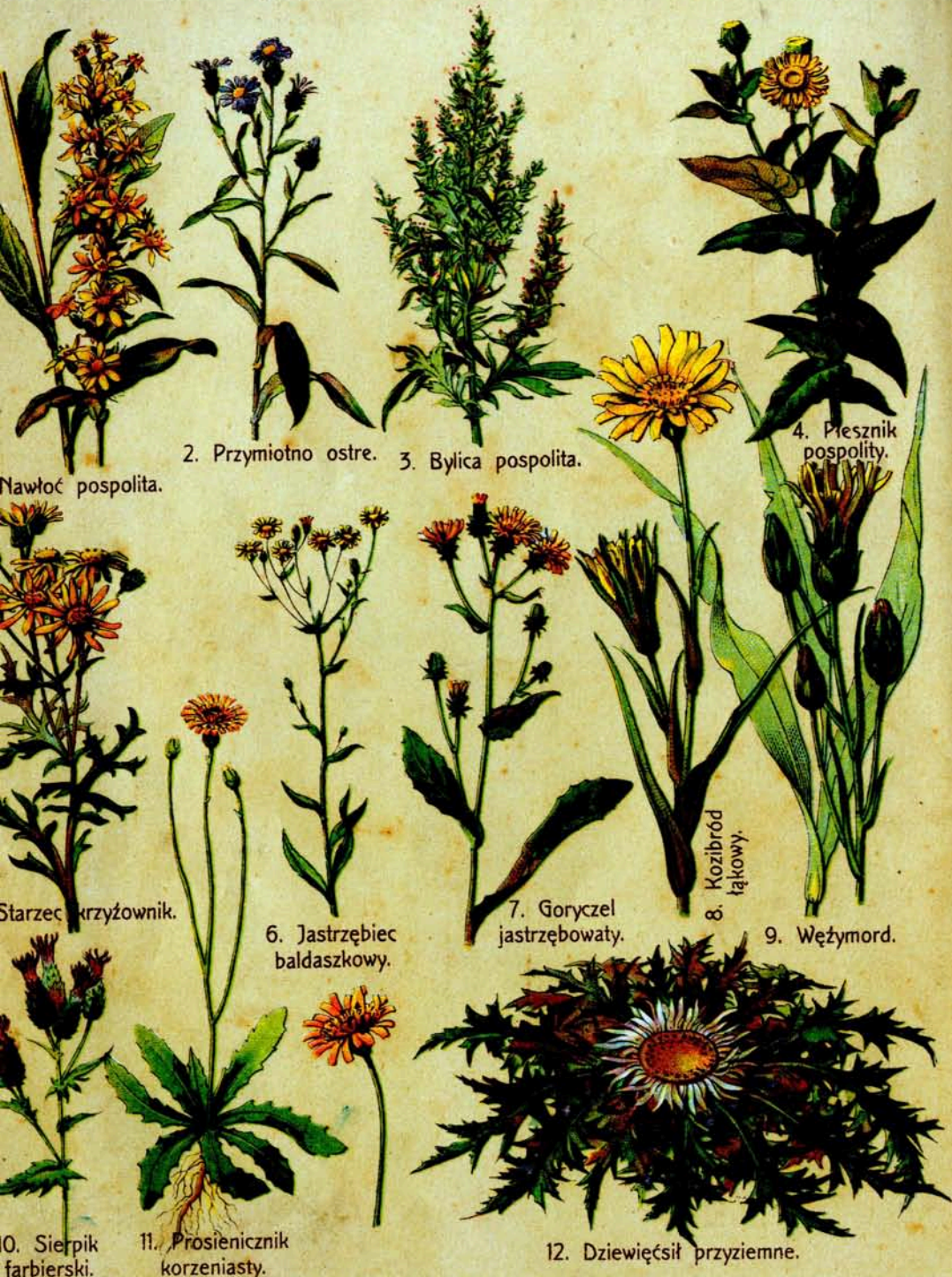
Pałka — XIV.	Rokiet — XVI.
Paproć — XVI.	Rosiczka — X.
Paprotka — XVI.	Rośnik — X.
Pasternak — VII.	Rukiew — XI.
Pełnik — XI.	Rutewka — XI.
Perłówka — XV.	Rzepik — IX.
Perz — XV.	Rzeżucha — XI.
Pępownik — VII.	Rzęsa — XIII.
Pieczęć Salomona — XIII.	Rzęśl — X.
Pieniążek — VI.	Rżniączka — XV.
Pieprz wodny — XII.	Sadziec — II.
Pietrasznik — VII.	Serdecznik — IV.
Pietruszka — VII.	Sierpik — I.
Pięciornik — IX.	Sierpnica — VIII.
Piżmaczek — X.	Siódmaczek — VI.
Plaszczycznik IV.	Sit — XIV.
Płesznik — I.	Sitowie — XIV.
Płonnik — XVI.	Skalnica — IX.
Plucnica — XVI.	Skrzyp — XVI.
Podkolan — XIII.	Sosnoweczka — VIII.
Popioch — II.	Starzec krzyżownik — I.
Posłonek — X.	Stokłosa — XV.
Powój — VI.	Storzyc — XIII.
Poziewnik — IV.	Strzałka — XIII.
Prosienicznik — I.	Stulisz — XI.
Proso — XIV.	Suchołustki — II.
Prosownica — XV.	Szalej — VIII.
Prząstka — VIII.	Szaleń — VII.
Przenęt — II.	Szałwia — III.
Przestęp — VI.	Szarota — II.
Przetacznik — V.	Szczaw — XII.
Przymiotno — I.	Szczawik — IX.
Przytulja — III.	Szczec — III.
Psi język — V.	Szczwót — VII.
Pszenica — XIV.	Szczyr — X.
Pyleniec — X.	Szczyżycza — XII.
Rapunk — III.	Śláz — X.
Rdest — XII.	Śledziennica — IX.
Rogoża — XIV.	Śniedek — XIII.
Rojnik — X.	Tarczyca — IV.
Rojownik lek. — IV.	Tawuła — IX.

NAZWY ŁACIŃSKIE.

Achillea Ptarmica — II.	Alliaria — X.	Anthericum — XIII.
Actaea spicata — XI.	Allium ursinum — XIII.	Anthoxanthum — XV.
Adiantum Capillus — XVI.	Alopecurus — XV.	Arctium — II.
Adonis aestivalis — XI.	Amaranthus — XII.	Arctostaphylos — VI.
Adoxa Moschatellina — X.	Anagallis — VI.	Artemisia — I.
Aethusa — VII.	Anchusa — V.	Aspidium — XVI.
Agrimonia — IX.	Andromeda — VI.	Asplenium — XVI.
Ajuga reptans — IV.	Angelica — VII.	Astrantia — VIII.

Tlustosz — VI.
Tobołki — XI.
Tojeść — VI.
Tonka — XV.
Torfowiec — XVI.
Trędownik — V.
Turzyca — XIV.
Tymotka — XV.
Uczep — II.
Ukwap — II.
Upatek — II.
Uszyca — XIII.
Waplinek — XII.
Wąkrota — VII.
Wdówka — X.
Welnianka — XIV.
Wężownik — XII.
Wężymord — I.
Widlak — XVI.
Wiesiołek — VIII.
Wilczomlec — X.
Wiosnowka — X.
Włoski murów — XVI.
Wyczniec — XV.
Wyklina — XV.
Wyłup — VI.
Zanokcica — XVI.
Zerwa — III.
Zgasiewka — XVI.
Ziejec — IV.
Złoc — XIII.
Zwojek murowy — XVI.
Żankiel — VII.
Żarnowiec — IX.
Żłobik — XIII.
Żmijowiec — V.
Zórawina — VI.
Życica — XV.
Żyto — XIV.
Żywokost — V.

- Avena — XIV.
Barbula — XVI.
Bertorea — X.
Bidens — II.
Borrago — V.
Briza — XV.
Bromus — XV.
Brunella — III.
Bryonia — VI.
Calla — XIV.
Callitriche — X.
Campanula — III.
Cannabis — XII.
Carduus — II.
Carex — XIV.
Carlina — I.
Centaurea scabiosa — II.
Cetraria — XVI.
Chrysosplenium — IX.
Cicuta — VIII.
Circaea — VIII.
Cladonia — XVI.
Conium — VII.
Convolvulus — VI.
Corallorrhiza — XIII.
Corydalis — XI.
Cuscuta — VI.
Cynoglossum — V.
Cynosurus — XV.
Dactylis — XV.
Dianthus — XII.
Dipsacus — III.
Draba — X.
Drosera — X.
Echium — V.
Equisetum — XVI.
Erigeron — I.
Eriophorum — XIV.
Eryngium — VII.
Eupatorium — II.
Euphorbia — X.
Evernia — XVI.
Falcaria — VIII.
Festuca — XV.
Gagea — XIII.
Galeobdolon — IV.
Galeopsis — IV.
Galium — III.
Gentiana — III.
Geranium — X.
Geum — IX.
Gladiolus — XIII.
Glechoma — III.
Glyceria — XV.
Gnaphalium — II.
Gratiola — V.
Gypsophila — XII.
Helianthemum — X.
Helichrysum — II.
Heracium — I.
Hippuris — VIII.
Holcus — XV.
Holosteum — XII.
Hordeum — XIV.
Hydrocotyle — VII.
Hypnum — XVI.
Hypochaeris — I.
Jasione — III.
Juncus — XIV.
Lappa — II.
Laserpitium — VIII.
Lathraea — IV.
Lavandula — IV.
Ledum — VI.
Lemna — XIII.
Leonurus — IV.
Linaria — V.
Linum — X.
Listera — XIII.
Lolium — XV.
Lotus — IX.
Luzula — XIV.
Lycopodium — XVI.
Lysimachia — VI.
Lythium — VIII.
Malva — X.
Medicago — VIII.
Melandrium — XII.
Melica — XV.
Melissa — IV.
Melittis — IV.
Mentha — IV.
Mercurialis — X.
Milium — XV.
Myosurus — XI.
Nasturtium — XI.
Neslea — XI.
Nymphaea — XI.
Oenanthe — VIII.
Oenothera — VIII.
Onoperdon — II.
Orchis — XIII.
Ornithogalum — XIII.
Oxalis — IX.
Panium XIV.
Pastinaca — VII.
Pedicularis — V.
Petroselinum — VII.
Phleum — XV.
Phyteuma — III.
Picris — I.
Pinguicula — VI.
Platanthera — XIII.
Poa — XV.
Polygonatum — XIII.
Polygonum — XII.
Polypodium — XVI.
Polytrichum — XVI.
Potentilla — IX.
Prenanthes — II.
Pteris — XVI.
Pulicaria — I.
Ranunculus — XI.
Rumex — XII.
Sagittaria — XIII.
Salvia — III.
Sanicula — VII.
Sapponaria — XII.
Sarrothamnus — IX.
Saxifraga — IX.
Scirpus — XIV.
Scorzonera — I.
Scrophularia — V.
Scutellaria — IV.
Secale — XIV.
Sempervivum — X.
Senecio — I.
Serratula — I.
Sisymbrium — XI.
Soldanella — VI.
Solidago — I.
Sphagnum — XVI.
Spiraea — IX.
Stachys germanicus — IV.
Symphytum — V.
Thalictrum — XI.
Thlaspi — XI.
Tofieldia — XIII.
Trapopogon — I.
Trientalis — VI.
Trifolium — VIII, IX.
Triticum — XIV, XV.
Trollius — XI.
Typha — XIV.
Usnea — XVI.
Vaccinium — VI.
Veratrum — XIII.
Veronica — V.
Vinca minor — IX.
Viscum — V.

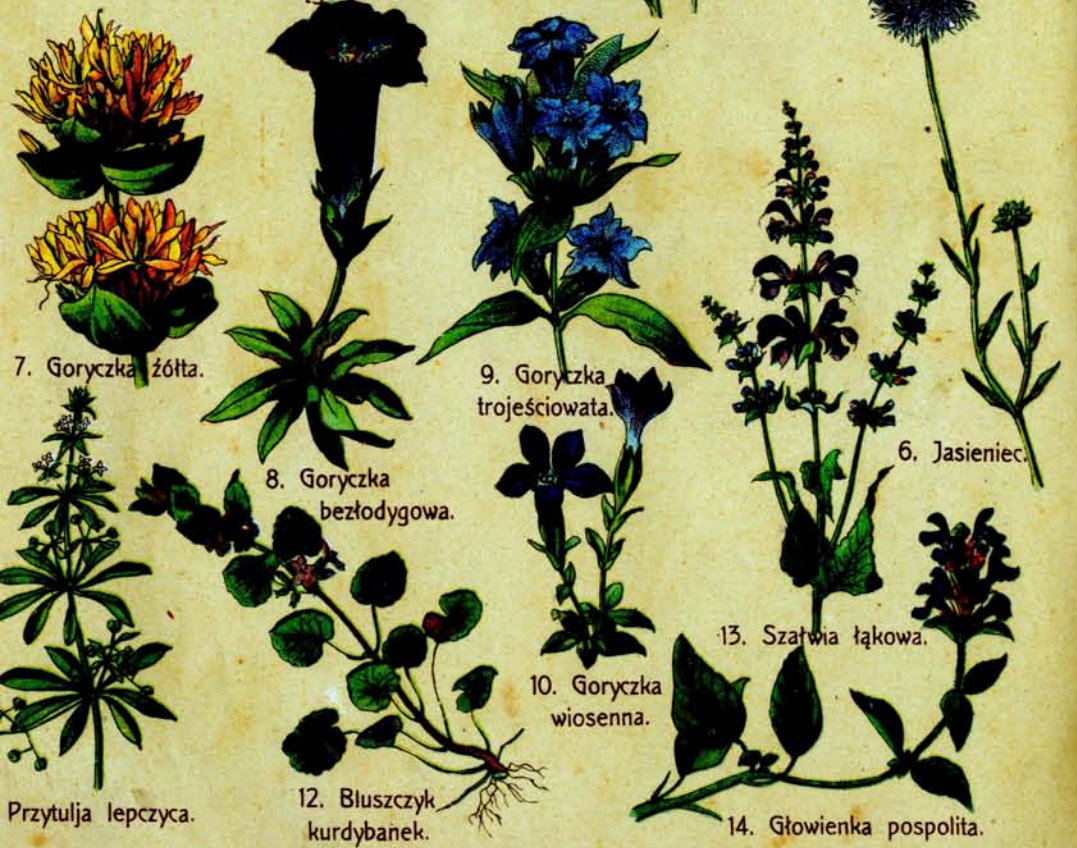
1. Szczec leśna.

2. Dzwonki okrągłolistne.

3. Dzwonki kolnikowe (Rapunkuf).

4. Dzwonki skupione.

5. Zerva główkowa.

7. Goryczka żółta.

9. Goryczka trojeściowata.

8. Goryczka beżłodygowa.

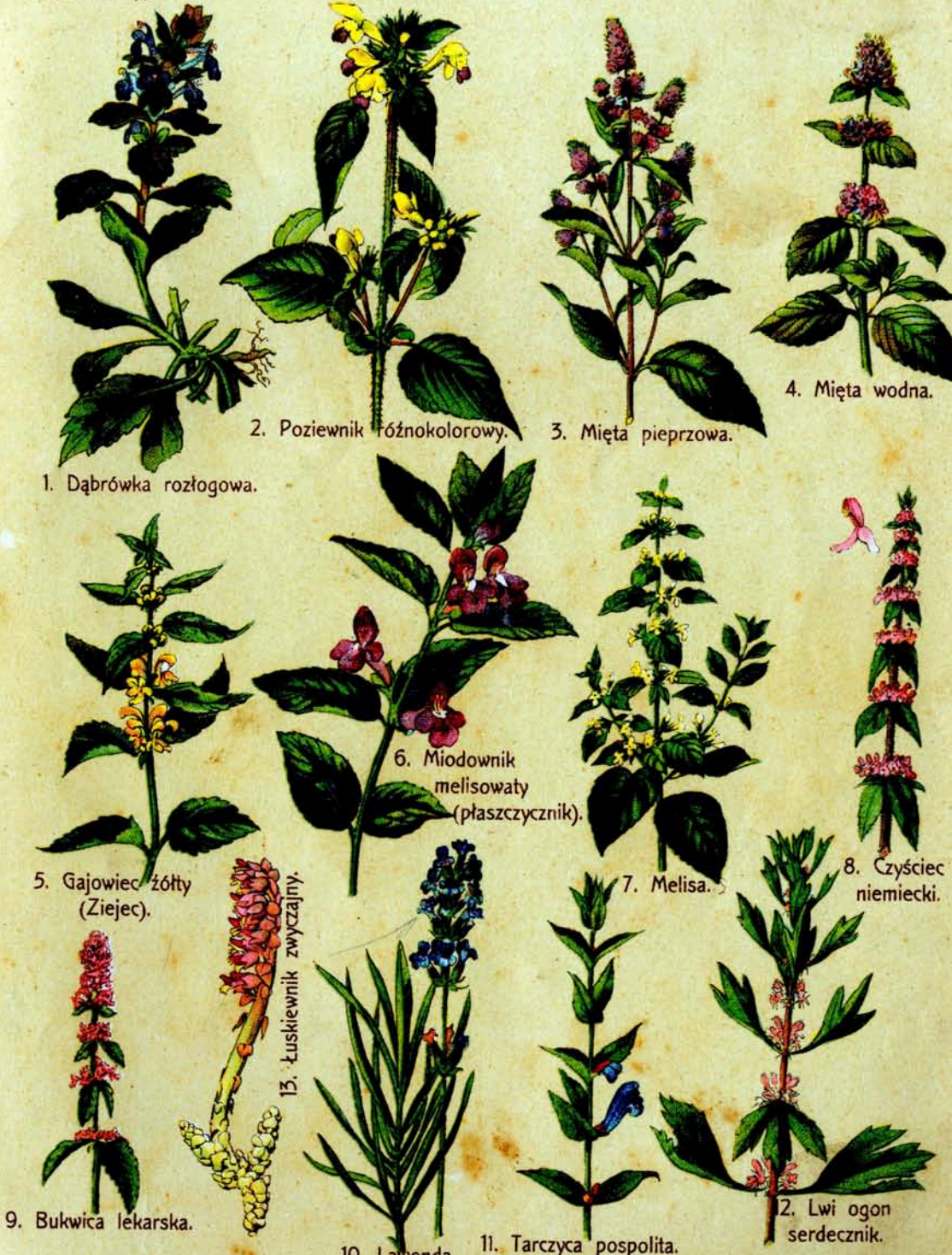
10. Goryczka wiosenna.

6. Jasieniec.

13. Szałwia łkowa.

14. Głównia pospolita.

12. Bluszcz kurdybanek.

1. Dąbrówka rozłogowa.

2. Poziewnik różnokolorowy.

3. Mięta pieprzowa.

4. Mięta wodna.

5. Gajowiec żółty (Ziejec).

6. Miodownik melisowaty (płaszczycznik).

7. Melisa.

8. Czyściec niemiecki.

9. Bukwica lekarska.

10. Lawenda.

11. Tarczycza pospolita.

12. Lwi ogon serdecznik.

13. Łuskiewnik zwyczajny.

